

Henryk Kasperczak | Five o'clock

Jak brzmi chitarrone, teorba i saz

Lutnista Henryk Kasperczak w fascynujący sposób opowiada o historii lutni i utworach na niej granych. W trakcie audycji Five o'clock kompozycje na lutni wykonują również jego trzej uczniowie: Jan Kiernicki, Filip Zieliński i Maciej Kończuk. Henryk Kasperczak wspomina arabskie korzenie lutni i wpływ tej muzyki na budowę samego instrumentu. Arabskie lutnie były małe, wykonywane ze skóry i skorupy żółwia, i podobnie jak wszystkie lutnie dawne, miały struny jelitowe. W Europie lutnia z czasem zyskała więcej strun i zwiększyła rozmiary. Już w średniowieczu była powszechnie używana, ale tylko w kręgach ludzi bogatych, gdyż była instrumentem bardzo cennym (była warta tyle co trzy konie), a ogromną popularność zyskała w XVI wieku. Sam Henryk Kasperczak ma ok. piętnaście lutni, a podczas spotkania przedstawił publiczności m. in. lutnię renesansową, barokową (obie przeznaczone do grania muzyki fantazyjnej), chitarrone (największa z lutni, na niej często grały niegdyś kurtyzany), teorbę (używaną do grania w dużych wnętrzach), basową i arabską (saz). Jak zauważył – inne lutnie były przeznaczone do wykonywania muzyki w stylu włoskim, inne w stylu francuskim. Lutnia może występować jako instrument solo, w duecie, a także stanowić akompaniament wokalisty. Lutniści mogli niegdyś wykonywać muzykę fantazyjną (fantazje, ricercaty, toccaty), akompaniament do pieśni i muzykę do tańca. W muzyce staropolskiej lutnie najczęściej były wykorzystywane jako akompaniament do utrzymania nastroju przy mówionych lub śpiewanych opowieściach, sławiących bohaterskie czyny (dumy). W większości przypadków nie znamy muzyki do tych opowieści, najczęściej zachowały się tylko słowa. Ale jak artysta podkreślał wielokrotnie – dobry lutnista musi umieć twórczo przekształcać zapis nutowy, a jeśli się nie zachował, tworzyć własne fantazje. Podczas spotkania usłyszeliśmy m. in. utwory renesansowych i barokowych mistrzów, dumy staropolskie oraz kompozycje własne Henryka Kasperczaka.

Henryk Kasperczak – jeden z najlepszych współczesnych polskich lutnistów, także teorbista, gitarzysta i kompozytor. Studiował lutnię w Królewskim Konserwatorium w Hadze i Akademii Muzycznej w Krakowie oraz muzykologię na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wykonuje muzykę dawną i współczesną, od dawna koncertuje w kraju i za granicą. Autor kilkudziesięciu nagrań studyjnych, radiowych i telewizyjnych, wydawanych na płytach CD i DVD. W grupach Amaryllis i Pospolite Ruszenie łączy muzykę dawną z rockiem progresywnym. Jest także wykładowcą na Wydziale Muzyki Dawnej Akademii Muzycznej w Poznaniu, gdzie prowadzi kursy muzyki średniowiecznej i renesansowej.